

57. CO₂-belasting industrie (hoge tarifiering)

Thema: Fiscale vergroening

Omschrijving van de maatregel

- Oplopende CO₂-belasting voor alle industriële bedrijven en in de glastuinbouw,
- Het gaat om een extra heffing die begint met 25 euro/ton in 2023 en stijgt daarna lineair tot 100 euro/ton in 2030, en na 2030 stijgt de heffing met 5 euro/ton per jaar tot 200 euro/ton in 2050.³⁵
- Vormgeving zou op twee manieren kunnen:
  1. Direct via een heffing op alle broeikasgasemissies van de 450 ETS-bedrijven, exclusief de emissies die kunnen worden toegerekend aan elektriciteitsproductie;
  2. Indirect via een extra heffing bovenop de bestaande belastingen op energieproducten, te weten de energiebelasting (verhoging van de 3^e en 4^e schijf en aanpassen vrijstellingen voor energie-intensieve bedrijven en WKK-installaties) de kolenbelasting (tariefswijziging en het aanpassen van de vrijstelling voor duaal gebruik en de accijns op minerale oliën) vrijstellingen in de wet op de accijns en kolenbelasting. Hiermee tref je het energieverbruik en daarmee indirect het energieverbruik van alle bedrijven. maar hou je geen rekening met CC(U)S.
- Dit fiche gaat uit van de eerste optie, omdat het een direct heffing op broeikasgasemissies van de 450 ETS-bedrijven betreft en omdat deze optie op korte termijn makkelijker vorm te geven is dan optie 2.

Doel

- De maatregel beoogt CO₂-uitstoot in de betreffende sectoren in Nederland in aanvulling op het ETS te beprijsen.

Achtergrond/rationale

- Deze maatregel is een nationale plak boven op het EU ETS.
- Dit leidt tot een directe lastenverzwaring van het bedrijfsleven.
- Elke ton CO₂-uitstoot wordt belast, er wordt geen rekening gehouden met het handelingsperspectief, of risico's op verplaatsing van de industrie of weglek naar het buitenland.
- De heffing zal het nemen van (technische) emissie-reducerende maatregelen bij bedrijven uitlokken, maar er zal ook sprake zijn van verplaatsing van activiteiten. Omdat de heffing veelal ziet op het beprijsen van de productie van basisproducten zal Nederlands instrumentarium nauwelijks van invloed zijn op de wereldvraag en prijs. Verminderde productie in Nederland zal daarom veelal leiden tot een (mogelijk grotere) emissietoename elders. Vanuit klimaatperspectief is zo'n verplaatsing daarom weinig effectief.
- Het is moeilijk zo niet onmogelijk om bedrijven gericht te compenseren op een wijze die Europees houdbaar is.
- De heffing zal leiden tot sterkere elektrificatie van de warmtevoorziening in de industrie, wat zal leiden tot aanvullende vraag naar elektriciteit. Tegenover de reducties in de industrie staan daardoor mogelijk extra emissies in de elektriciteitsproductie.
- Indien de heffing op EU-niveau zou plaatsvinden, inclusief het instellen van importheffingen aan de buitengrenzen, dan zou verplaatsing van productie uit Nederland naar elders vermoedelijk sterk beperkt worden en zullen volumeveranderingen vooral bepaald worden door verschuiving in het economisch evenwicht tussen emissie-intensieve en emissie-extensieve bedrijvigheid.

Effecten

Economie ³⁶

Een brede CO₂-heffing doorwerken in vele facetten van de economie. De gevolgen van de voorgestelde heffing kunnen op korte termijn en op het niveau van afzonderlijke bedrijven groot zijn, terwijl de gevolgen op langere termijn en voor de Nederlandse economie als geheel beperkt zijn. Er is bovendien een groot verschil in abstractie van de effecten – de macro-economische effecten zijn minder gemakkelijk concreet aanwijsbaar en in de tijd diffuus, wat in scherp contrast kan staan met de soms directe, concrete effecten op bedrijfsniveau, ook doorwerkend in bredere industrieclusters door

³⁵ Hierbij is aangesloten bij de tariefstelling van het voorstel van GroenLinks, van variant 2.. Het voorstel is beschreven in het initiatiefwetsvoorstel van GroenLinks inzake de 'Wet CO₂-belasting' van 21 januari 2019.

³⁶ De effecten zijn gebaseerd op de doorrekening van bovenstaand wetsvoorstel door PBL, [https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2019-concept-notitie-effect-voorstel-CO₂-heffing-groenlinks_3715_0.pdf](https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2019-concept-notitie-effect-voorstel-CO2-heffing-groenlinks_3715_0.pdf)

	<p>grote verwevenheid van de energie-intensieve industrie (PwC, 2019). Dat geldt zowel ten aanzien van effecten op CO₂-reductie en de arbeidsmarkt in Nederland, als ten aanzien van verplaatsing van productie en weglek van CO₂-reductie naar het buitenland. Bovendien zou Nederland door het unilateraal invoeren van een vlakke CO₂-heffing bovenop het ETS een unieke positie gaan innemen binnen Europa – alleen dat feit kan al impact hebben op het gepercipieerde Nederlandse investeringsklimaat voor de energie-intensieve industrie.</p>
Budgettaire aspecten	Afhankelijk van de vormgeving en de exacte maatvoering. Er zullen naar verwachting sterke gedragseffecten optreden.
Milieueffecten	Vergt nader onderzoek
Overige effecten	<ul style="list-style-type: none"> • Veranderingen in productievolumes zullen direct leiden tot dalende werkgelegenheid in sommige sectoren en regio's en in de toekomst mogelijk leiden tot groei in andere sectoren en regio's. Tussen de korte termijn en de lange termijn zal in elk geval per saldo een verlies aan werkgelegenheid te verwachten zijn. Omvangrijke en aanwijsbaar aan klimaatbeleid gerelateerde negatieve effecten op de werkgelegenheid, bijvoorbeeld sluiting van een groot bedrijf, kunnen bovendien het draagvlak voor klimaatmaatregelen in binnen- en buitenland aantasten. • Invoeren van een vlakke CO₂-heffing is contrair aan wat in het Klimaatakkoord is afgesproken over de CO₂-heffing in de industrie: een heffing over de uitstoot die in 2030 vermeden moet zijn. Daarmee zijn er risico's op draagvlakverlies voor het akkoord.
Uitvoeringsaspecten	<p>Zolang 1:1 wordt aangesloten bij de emissies die vallen onder het ETS is het systeem uitvoerbaar voor de NEa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De uitvoeringskosten zijn onder meer afhankelijk van de afbakening van de doelgroep (alleen bedrijven die ook onder EU ETS vallen of meer), de afstemming van de grondslag op verplichtingen onder EU ETS (hoe beter afgestemd, hoe lager de kosten) • Deze belasting is eenvoudiger uit te voeren dan de CO₂-heffing in de industrie zoals voorzien in het Klimaatakkoord. • Bij deze tariefstelling is de investering in capaciteit voor heffing en inning van de belasting groter, terwijl de NEa op dit moment (2020) hiertoe nog geen ervaring of capaciteit heeft. <p>Fraudepreventie en handhaving zijn in principe gelijk aan de variant met lage tarifiering, maar het frauderisico neemt toe bij een oplopende prijs per ton CO₂. Ook zal de handhaving waarschijnlijk vragen om extra juridische capaciteit (rechtzaken).</p> <p>Het eerst mogelijke moment van invoering zou mede afhankelijk zijn van de precieze vormgeving van de maatregel in wet- en regelgeving.</p>